

Програма фахового вступного випробування (екзамену) за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародно-політична регіоналістика».

Укладачі програми: к.і.н., доц.. Парфіненко А. Ю.,
д.і.н., проф. Лиман С. І.,
к.е.н., доц.. Сідоров М. В.
к. пол. н., доц. Панасенко Г. С.,
к.і.н., доц. Онацький М. Ю.

Загальні положення

Програма є основним науково-методичним документом, що регламентує зміст вступного екзамену. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань та практичних навичок вступника.

Вступник повинен знати:

- основні етапи історичного розвитку міжнародних відносин;
- концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики країн;
- зміст найважливіших категорій та понять міжнародних відносин, сутність та специфіку принципів міжнародного порядку;
- основні тенденції розвитку глобальної міжнародної системи;
- основні наукові школи та напрями теорії міжнародних відносин;
- історію, демографію, економіку, політичний устрій країн світу;
- структуру та форми державного управління в сучасних державах;
- специфіку, ресурси та тенденції соціально-економічного розвитку країн в останні десятиліття;
- особливості історичного, політичного та культурного розвитку країн світу;
- основні методи, прийоми та функції зв'язків з громадськістю в сфері міжнародних відносин;
- основи сучасної дипломатії;
- ознаки міжнародної організації та їх типології;
- основні методи міжнародних комунікацій;
- визначальні засади зовнішньої політики;
- основи геополітики;

- основи процесу формування міжнародної безпеки;
- визначальні засади зовнішньої політики України;
- позицію України з актуальних проблем сучасних міжнародних відносин;
- сферу дипломатичної культури і правила зносин між різними країнами;
- сучасний стан роботи української дипломатичної і консульської служб;
- базові поняття, умови та правила дипломатичного протоколу і етикету;
- ключові поняття та концепції сучасної теоретичної конфліктології;
- особливості ведення ділових переговорів із зарубіжними партнерами;
- види, структуру, специфіку конфліктів та методи їх вирішення;
- етапи переговорного процесу, стратегії та тактичні прийоми ведення переговорів.

Уміти:

- визначати детермінацію політичного й економічного розвитку держави географічними й історичними чинниками;
- аналізувати існуючий потенціал країн, визначати перспективи їхнього розвитку;
- володіти сучасною концептуальною базою та сучасними підходами зарубіжних та вітчизняних дослідників з проблем регіонознавства;
- здійснювати аналіз різних комунікативних процесів з використанням відповідних моделей, використовувати різні комунікативні засоби для здійснення комунікації;
- аналізувати діяльність міжнародних організацій та практику застосування міжнародних актів у їх діяльності;
- аналізувати стан сучасних дипломатичних відносин на світовій арені;
- виявляти тенденції і закономірності взаємодії, зносин країн на міжнародній арені, ролі української дипломатії у світі;
- оперувати основними поняттями міждержавних угод згідно з дипломатичним протоколом;
- виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх проявів, типи;
- проводити діагностику конфліктів, обирати адекватний стиль поведінки у конфлікті;
- використовувати технології управління конфліктами;
- правильно обирати стратегію й тактики ведення переговорів;
- виявляти витоки й причини сучасних міжнародних конфліктів на різних рівнях аналізу;
- критично осмислювати основні підходи до врегулювання міжнародних конфліктів різних типів;
- застосовувати наукові підходи та методи для аналізу міжнародних конфліктів.

Порядок створення, організації та роботи фахової атестаційної комісії регламентується Правилами прийому до Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2024 році та Положенням про приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

**Форма екзаменаційного завдання – тести: 50 тестових завдань
(4 бали за кожну вірну відповідь)
Порядок оцінювання тестів**

<i>Кількість вірних відповідей на тести</i>	<i>Кількість балів</i>
50	200
49	196
48	192
47	188
46	184
45	180
44	176
43	172
42	168
41	164
40	160
39	156
38	152
37	148
36	144
35	140
34	136
33	132
32	128
31	124
30	120
29	116
28	112
27	108
26	104
25	100
0-24	0-99

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає **не менше 100 балів**.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Тема 1. Міжнародні відносини та світова політика

Історія міжнародних відносин, концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики держав. Зміст найважливіших категорій та понять міжнародних відносин, сутність та специфіка принципів міжнародного порядку. Основні тенденції і проблеми світової політики. Основні тенденції розвитку глобальної міжнародної системи.

Тема 2. Конфліктологія та теорія переговорів

Конфлікт як соціальне явище. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів. Процес управління конфліктами. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, етапи, критерії та стратегії. Методи вирішення конфлікту. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Стратегія і тактика переговорів. Проблеми формування переговорної культури. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти. Групові та міжгрупові конфлікти. Масові конфлікти в сучасному суспільстві. Міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві.

Тема 3. Дипломатичний протокол та консульська служба

Дипломатія та дипломатичні відносини. Види дипломатії. Дипломатичний протокол та етикет: системні положення. Історичні типи дипломатії. Система протокольної служби в Україні. Дипломатична служба України: поняття, основні напрями і форми роботи. Протокол візитів на вищому державному рівні. Консульська служба: поняття, функції і завдання. Дипломатичні прийоми, їх призначення та організація проведення. Дипломатичне представництво, його міжнародно-правовий статус та протокольні функції дипломатичного представництва. Дипломатична мова та дипломатичні документи. Дипломатичний етикет. Дипломатичний корпус та його характеристика. Дипломатичне листування: види і порядок підготовки. Дипломатичні служби іноземних держав. Специфіка етики та норм дипломатичного протоколу в зарубіжних країнах. Дипломатичний протокол в ООН і на міжнародних конференціях.

Тема 4. Історія міжнародних відносин

Основні критерії і підходи до періодизації історії міжнародних відносин. Генеза і тенденції розвитку системи міжнародних відносин: Вестфальська та Віденська міжнародні системи. Причини і характер Першої світової війни, співвідношення сил між головними державами та блоками. Утворення Четвертого союзу. Дипломатична боротьба за нейтральні держави. Завершення формування двох ворожих таборів. Капітуляція та вихід з війни союзників Німеччини. Комп'єнське перемир'я. Закінчення світової війни. Створення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин. Підготовка та причини скликання конференції в Генуї. Рапальський сепаратний договір Росії з

Німеччиною 16 квітня 1922 р. Новий меморандум Антанти. Конференція в Гаазі, її направленість і підсумки. Міжнародне значення Генуезької та Гаазької конференцій. Конференція в Локарно, її міжнародне значення. Плани Дауеса та Юнга: зміст і направленість. Пакт Бріана-Келлога та його значення. Міжнародні відносини 1933 –1939 рр. Міжнародні відносини періоду Другої світової війни.

Тема 5. Міжнародне регіоназнавство

Країни пострадянського простору. Історія формування пострадянського простору. Особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах. Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку. Узагальнена характеристика азійського регіону. Країни Латинської Америки. Загальна характеристика країн Африки. Латинська Америка як країнознавчий регіон. Мексика й країни Центральної Америки. Країни Карибського басейну. Ла-Платські та Андські країни.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Міжнародні відносини та світова політика

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика другої половини 40-х–60-х рр. ХХ ст.
2. Світова політика у 70-х – 80-х рр. ХХ ст.
3. Завершення «холодної війни» та основні тенденції розвитку світової політики наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. ХХ ст.
4. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.
5. Американська система міжнародних відносин другої половини ХХ – початку ХХІ ст.
6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині ХХ ст.
7. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та Африці доби біполярної системи міжнародних відносин.
8. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині ХХ ст.
9. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин.
10. Міжнародні відносини на пострадянському просторі на початку ХХІ ст.
11. Європейська система міжнародних відносин на сучасному етапі.
12. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.
13. Міжнародні відносини у Південній Азії та АТР на початку ХХІ ст.
14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на сучасному етапі.
15. Зовнішня політика України: з часів проголошення незалежності до сучасності.

Конфліктологія та теорія переговорів

1. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів
2. Форми та рівні прояву конфлікту. Функції соціального конфлікту.
3. Умови виникнення конфлікту.
4. Механізм виникнення конфлікту.
5. Структура конфлікту.
6. Динаміка конфлікту.
7. Характеристика та типологія поведінки в конфлікті. Фактори впливу на поведінку людини в конфлікті.
8. Особливості аналізу конфліктної поведінки.
9. Діагностика конфлікту. Прогнозування конфлікту.
10. Основні форми управління конфліктом.
11. Імовірні результати конфлікту та форми його завершення.
12. Розв'язання конфлікту. Поступове згладжування протиріч.
13. Прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях.
14. Сутність та основні форми посередництва. Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї.
15. Типологізація конфліктів у сучасній науці.

16. Внутрішньоособистісний конфлікт: сутність і проблеми попередження та розв'язання.
17. Міжособові конфлікти в сучасному суспільстві.
18. Сутність та типологія групових конфліктів.
19. Міжгрупові конфлікти.
20. Конфлікти в організаціях.
21. Сімейні конфлікти.
22. Сутність та типологія масових конфліктів.
23. Особливості політичного конфлікту.
24. Поняття та причини міжнародного конфлікту.
25. Типологізація міжнародних конфліктів.
26. Сила як об'єкт міжнародного конфлікту.
27. Управління міжнародним конфліктом

Дипломатичний протокол та консульська служба

1. Дипломатичний протокол як політичний інструмент дипломатії.
2. Систематизація та кодифікація норм протоколу в процесі розвитку міжнародних відносин.
3. Специфічні риси протоколу та церемоніалу.
4. Обов'язковість чіткого дотримання норм дипломатичного протоколу в міжнародних відносинах.
5. Зовнішність та поведінка дипломата та ділової людини.
6. Протокольна практика використання протокольного старшинства у різних країнах світу.
7. Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом.
8. Види і класифікація візитів за суб'єктним складом і метою.
9. Поняття «програма візиту». Організація і проведення конференцій, прес-конференцій, засідань.
10. Класифікація дипломатичних прийомів: офіційні, неофіційні та напівофіційні; з розсадкою, без розсадки; денні та вечірні. Вид і місце прийому.
11. Особливості планування дипломатичних прийомів: вибір дати, місця, часу проведення та формування списку гостей.
12. Особливості організації та проведення візитів офіційних та неофіційних представників держав.
13. Поняття «дипломатичні переговори».
14. Проведення переговорів на найвищому й високому рівнях. Попередня підготовка до проведення переговорів.
15. Протокол ведення переговорів. Підписання міжнародних документів.
16. Поняття «дипломатичне листування», його роль у міжнародних відносинах.
17. Дипломатичний протокол і міжнародне листування.
18. Дипломатичне спілкування, класифікація.
19. Класифікація дипломатичних документів.
20. Основні вимоги до дипломатичних документів.
21. Функції консульської служби.

22. Основні завдання консульського представництва.
23. Документи для регулювання дипломатичних і консульських відносин між країнами.
24. Процедури призначення консула та визначення його функцій.

Історія міжнародних відносин

1. Типологія та періодизація міжнародних відносин.
2. Мета і завдання історії міжнародних відносин як навчальної дисципліни.
3. Основні критерії і підходи до періодизації історії міжнародних відносин.
4. Формування Вестфальської системи міжнародних відносин. Принцип балансу сил.
5. Криза Вестфальської системи міжнародних відносин та перегрупування сил в Європі.
6. Віденський конгрес та криза Віденської системи міжнародних відносин. Принцип легітимізму.
7. Загострення боротьби між великими державами за вплив на Балканах наприкінці ХІХ ст.
8. Троїстий союз 1882 року між Німеччиною, Австро-Угорщиною й Італією.
9. Завершення колоніального поділу світу в останній третині ХІХ ст.
10. Англо-бурські війни.
11. Утворення Четвертого союзу.
12. Російсько-японська війна 1904 – 1905 рр. та її наслідки.
13. Створення Антанти у 1904 – 1907 рр.
14. Балканські війни 1912 – 1913 рр.
15. Зростання міжнародної напруги напередодні Першої світової війни.
16. Міжнародні відносини на завершальному етапі Першої світової війни.
17. Версальський мир 1919 р. – шлях до стабільних відносин між державами чи привід для нової світової війни?
18. Співвідношення сил на міжнародній арені після закінчення Першої світової війни.
19. Створення Ліги націй.
20. Міжнародне значення Генуезької та Гаазької конференцій.
21. Вашингтонська конференція та її рішення.
22. Європа та проблеми колективної безпеки (1925 – 1929 рр.).
23. Зовнішня політика Японії на Сході.
24. Виникнення вогнища війни на Далекому сході (1931 – 1933 рр.).
25. Німеччина на шляху до Другої світової війни.
26. «Мюнхенська змова» та її наслідки.
27. Співвідношення сил напередодні Другої світової війни, її характер, періодизація.

28. Відносини між союзниками по антигітлерівській коаліції на заключному етапі Другої світової війни.
29. Геополітичні наслідки Другої світової війни.
30. Створення та організаційна структура ООН.

Міжнародне регіонознавство

1. Країни пострадянського простору.
2. Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах.
3. Прибалтійські республіки – історія та розвиток в умовах незалежності.
4. Республіка Узбекистан: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.
5. Республіка Казахстан та Республіка Киргизстан: особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації в пострадянський період.
6. Республіка Таджикистан та Республіка Туркменістан – трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи в умовах незалежності.
7. Закавказзя: країнознавча характеристика регіону.
8. Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку.
9. Країни Центральної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр.
10. Північна Європа: країнознавча характеристика регіону.
11. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі.
- США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.
12. Загальна характеристика азійського регіону.
13. Країни Східної Азії.
14. Країни Південно-Східної Азії.
15. Країни Південної Азії. Країни Західної Азії.
16. Загальна характеристика країн Африки.
17. Країни Північної Африки.
18. Країни Тропічної і Південної Африки
19. Латинська Америка як країнознавчий регіон.
20. Мексика й країни Центральної Америки.
21. Країни Карибського басейну.
22. Ла-Платські та Андські країни.

Список рекомендованої літератури:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. Підписаний 26 червня 1945 р. у Сан-Франциско на заключному засіданні Конференції ООН, набув чинності 24 жовтня 1945 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/documents/charter/intro.shtml>;
2. Конвенція про привілеї та імунітети ООН від 13. 02. 1946 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К : Видавничий дім «Промені», 2003. С. 154–159; [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_150;
3. Віденська конвенція про дипломатичні відносини. 18 квітня 1961 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К: Видавничий дім «Промені», 2003. С. 82 – 92; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/DKS/08.htm>;
4. Віденська конвенція про консульські відносини. 24 квітня 1963 р. // Інформаційно- довідковий бюлетень з консульських питань. – Київ, 1996. Вип. 1. С. 43–68; [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_047;
5. 5. Конвенція про спеціальні місії. 8 грудня 1969 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / [Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко]. К. : Промені, 2003. С. 463 – 475; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_092.
6. Віденська конвенція про представництво держав у відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.unido.org/sites/default/files/2010-10/Vienna_Diplomates_of_1975-E_0.pdf.
7. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – №. 30. Ст. 141; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;
8. Консульський статут України. 2 квітня 1994 р. // Інформаційно- довідковий бюлетень з консульських питань. Київ, 1996. Вип. 1. С. 68—86; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrconsul.org/ukr/statut.html>;
9. Закон України «Про дипломатичну службу» (від 07.06.2018, № 2449-VIII) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 26, ст.219); Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>;
10. Закон України «Про дипломатичні ранги України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 4, ст.30; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/253-15>.
11. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010. – № 40, ст. 527; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>;

- 12.Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право) : Збірник документів / [Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко]. К. : Промені, 2003. 784 с.
- 13.Балабанов К. В., Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба. Підручник для вузів. Донецьк, 2012. 437 с.
- 14.Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Х. : Фабула. 2019. 304 с.
- 15.Брусилівська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусилівська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.
- 16.Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів: Навч. посібн. / В. П. Галушко. Вінниця: Нова книга, 2002. 226 с.
- 17.Гладуелл М. Розмови з незнайомцями. Що слід знати про людей, яких ми не знаємо. К.: КМ-БУКС. 2020. 352 с.
- 18.Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст./ Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.
- 19.Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба : навч. посібник / Б. І. Гуменюк. К. : Либідь, 2001. 255 с.
- 20.Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору : навч. посіб., 2012. 228 с.
- 21.Зернецька О. В. Глобальна комунікація. К. Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2017. 350 с.
- 22.Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л.Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
- 23.Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
- 24.Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
- 25.Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі / М. Й. Марушак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.
- 26.Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі / М. Й. Марушак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.
- 27.Історія міжнародних відносин (1914-2015): навч. посіб. для студентівВНЗ, викл. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай ; Л. : Вид-воЛьвів. політехніки, 2016. 140 с.
- 28.Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. Львів:Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
- 29.Калаур С., Фалинська З. Соціальна конфліктологія: Навч. посібник. Тернопіль: Астон. 2010. 360 с.

- 30.Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету [Текст] : Навч. посіб. / Г. М. Калашник. К. : Знання, 2007. 143 с.
- 31.Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С.Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
- 32.Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст.: у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
- 33.Лефтеров В.О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту // Навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології) О.: Фенікс 2019. URL <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14472>
- 34.Лівін М., Полудьонний І. Простими словами. Як розібратися у своїх емоціях. К. : Наш Формат. 2020. 224 с.
- 35.Лукас М., Самородний О. Протокол и этикет. Настольная книга для деловых людей. Tallina Raamatutrukikoda, б.д. 252 с.
- 36.Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. Мальський. [2-е вид., перероб. і доп]. К. : Кобза, 2003. 528 с.
- 37.Марущак, М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій. Львів, 2003.Бескид Біт, 2003. 303 с.
- 38.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.): підручник /Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та інші. К. : Либідь, 2001. 624 с.
- 39.Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
- 40.Міжнародні організації : навчальний посібник / за редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. К. : ЦУЛ, 2003. 288 с.
- 41.Памук О. Химерність моїх думок. Х. : Фоліо. 2017. 512 с.
- 42.Панов А. Дипломатична і консульська служба. Підручник. Ужгород: РА «Шарк-аутдор», 2015. 112 с. Електронна версія підручнику: <http://www.alenpanov.org.ua/filelib/sou/201706161252530653.pdf>
- 43.Партико Н. В. Психологія конфліктів Л.: видавництво Львівської політехніки. 2019. 132 с.
- 44.Попов І., Іщенко Н., Щелін П. Конфлікти, що змінили світ. Фоліо. 2020. 186 с. Сирота, Н. М. Политическая конфликтология : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры / 2-е изд., испр. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2019. 121 с.
- 45.Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914–1991 роки: Навч. посіб. / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могилы, 2009. 140 с.
- 46.Резніченко В. І., Михно І. Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. К., 2003.
- 47.Сагайдак О. П. Принцип міжнародної ввічливості в дипломатичному протоколі / О. П. Сагайдак, В. М. Олійник. Л. : 2001.
- 48.Сагайдак, О. П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 380 с.

49. Сардачук П. Д., Кулик, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи : навч. посібник / П. Д. Сардачук. К. : Видавництво Україна, 2001. 174 с.
50. Сардачук, П. Д., Сагайдак, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник / П. Д. Сардачук. К.: Знання, 2008. 295 с.
51. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.
52. Станчев М. Г. Дипломатичний протокол та етикет. Навчально-методичний посібник. Харків, 2015. 96 с. Електронний ресурс: eprints.cdu.edu.ua/823/1/protokol.pdf
53. Станчев М. Г. Основи дипломатії. Навчально-методичний посібник. Харків, 2015. 55с. Електронний ресурс: http://karazinbook.univer.kharkov.ua/sites/default/files/stanchev_2_dipl7.pdf
54. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2019. 442.
55. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : Підручник / Є. Б. Тихомирова, С.Р. Постоловський. Рівне : Перспектива, 2017. 240 с.
56. Україна на міжнародній арені : у 2 кн. : збірник документів і матеріалів 1991–1995 рр. Кн. 1 / В. В. Будяков, Г. Й. Удовенко та ін. К. : Юрінком Інтер, 1998. 734 с.
57. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
58. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі(1648-1918):Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
59. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
60. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім«Персонал», 2010. 464 с.
61. Шинкаренко Т. І. Дипломатичний протокол та етикет. К., 2007. 296 с.
62. Berne Eric. Games People Play The psychology of human relationships URL http://rrt2.neostrada.pl/mioduszezewska/course_2643_reading_3.pdf
63. Carnegie Dale. How to win friends influence people? URL http://images.kw.com/docs/2/1/2/212345/1285134779158_htwfaip.pdf

Програму схвалено:
на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, протокол № 13 від «25» березня 2024 р.

Програму погоджено:
на засіданні науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, № 11 від «26» березня 2024 р.

на засіданні Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, протокол № 14 від «28» березня 2024р.

Голова фахової атестаційної комісії

Ганна ПАНАСЕНКО

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна протокол №2 від 15.04.2024 р.

В. о. декана факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

Відповідальний секретар приймальної комісії
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Сергій ЄЛЬЦОВ